УДК 81’373. 421:72

Кучеренко О. Ф.
доцентка кафедри гуманітарних та фундаментальних юридичних дисциплін Харківського університету, кандидатка філологічних наук, доцентка

ТЕРМІНОЛОГІЯ У ФАХОВОМУ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ ЗДОБУВАЧІВ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Анотація. Матеріали порушують питання значущості опанування українським правничим термінологічним фондом під час навчання особливостей наукового писемного та усного спілкування іноземних слухачів у вищих закладах освіти.

Ключові слова: іноземні здобувачі освіти, українська юридична термінологія, науковий стиль мови, фахове навчання, міждисциплінарна узгодженість та координованість термінологічного матеріалу.

Аннотация. Материалы посвящены вопросам значимости овладения украинским юридическим терминологическим фондом во время обучения иностранных граждан особенностям научного устного и письменного общения в высших заведениях образования.

Ключевые слова: иностранные соискатели образования, украинская юридическая терминология, научный стиль языка, профессиональное общение, междисциплинарная согласованность и координация терминологического материала.

Abstract. The materials are devoted to the issues of the importance of mastering the Ukrainian legal terminological fund while

teaching the features of scientific oral communication in higher educational institutions.

Keywords: foreign applicants for education, Ukrainian legal terminology, scientific language style, professional communication, interdisciplinary consistency and coordination of terminological material.

Постановка проблеми. На сьогодні надзвичайно актуалізованими постають багатоаспектні питання застосування принципів та методик фахового навчання, навчання наукової мови в процесі підготовки іноземних здобувачів освіти в Україні.

Із використанням послідовного поетапного фахового навчання вивчення наукової мови іноземними громадянами, що отримують освіту в нашій державі, набуває багатьох переваг. Неабияк підсилюється мотивація до пізнання мови, оскільки успішне володіння мовою під час усної та писемної професійної комунікації стає конче необхідним, тому що має передовсім практичну спрямованість.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Даній тематиці присвяені різні дослідження сучасних науковців, серед яких слід вказати на праці таких авторів, як А. Артикуца, Л. Боярова, А. Токарська та інші.

Метою даної статті є аналіз особливостей опанування іноземними здобувачами юридичної освіти в Україні українським правничим термінологічним фондом під час навчання особливостей наукового писемного та усного спілкування іноземних слухачів у вищих закладах освіти.

Виклад основного матеріалу. Бажання іноземних слухачів якнайшвидше отримати глибокі знання за обраною спеціальністю, у подальшому розвивати та застосовувати набуті фахові вміння й навички стають цілком реальними завдяки продуманому системному наповненню відповідних навчальних та робочих програм, навчально-методичних матеріалів зі спеціальних предметів та з пропонованих у ЗВО мовних дисциплін («Українська мова як іноземна», «Українська мова як іноземна за професійним спрямуванням», «Російська мова як

іноземна», «Російська мова як іноземна за професійним спрямуванням»).

Нагальною абсолютною вимогою до розробляння навчальних та робочих програм і відповідного методичного забезпечення кожного з етапів навчання мови є послідовність, коригованість, системність та вибірковість фахового й мовного матеріалу, міждисциплінарна узгодженість та координованість.

Продуктивне практичне оволодіння мовою обраної спеціальності (юридичної) неможливе без знання особливостей структури та змістового наповнення відповідних юридичних термінологічних систем української / російської наукової мови; без активного використання понятійного термінологічного апарату правничої галузі; без навичок постійного зіставляння обсягу понять термінологічних одиниць, застосовуваних в українській/ російській науковій мові та в рідних мовах іноземних здобувачів освіти (арабська, турецька, іспанська та ін.), а також міжнародних мовах науки (англійська, французька, німецька, китайська).

Глобалізація, як одна з суттєвих ознак сучасного етапу взаємодії життя та діяльності людської спільноти, потребує неабияких знань щодо сучасного стану міжнаціональних та загальних тенденцій розвитку правничої науки (а значить і відповідної спеціальної термінології), так і особливостей рівня розвитку юридичної спеціальності в різних окремих країнах, і в країні, де здобувається освіта. Урахування зазначеного необхідно для постійного розвитку вмінь саме фахової міжкультурної комунікації.

Будь-який спеціальний термінологічний фонд, безсумнівно, відбиває специфічні особливості певної царини людської діяльності, ступінь розвитку як цієї галузі в певному суспільстві в конкретний історичний проміжок часу, так і відповідного термінологічного підгрунтя в системі загальнолітературної мови.

Для опрацювання правничої терміносистеми при навчанні наукової мови здобувачів освіти використання наявних на сьогодні термінологічних словників з обраної спеціальності (друкованих та електронних, сучасних та укладених раніше),

безперечно, постає нагальною потребою. Проте виникає не менш важливе завдання — укладання системного комплексного термінологічного вокабуляра з права, у якому відбито динамічні зміни розвитку відповідного термінологічного лексикону.

Висновки. Відбір та обсяг визначень понять кожної термінолексеми, що буде презентована у реєстрі такого видання, зумовлені передовсім потребами нормативного спілкування фахівців галузі права, абсолютною відповідністю до вимог термінологічних номінацій та узгодженістю з сучасними напрямками розвитку системного українського правничого фонду як складника української наукової мови.

Список використаних джерел:

1. Артикуца Н. Мова права і юридична термінологія : навч. посіб. Київ : Стилос, 2004. 277 с.

2. Артикуца Н. Законодавчі терміни та їх визначення. *Записки НаУКМА.* 2009. Т. 90. С. 39-44.

3. Артикуца Н. Юридичне термінознавство в Україні: сучасний стан, основні напрями та перспективи розвитку. *Термінологічний вісник.* 2019. Вип. 5. С. 6-17.

4. Боярова Л. Динамічна теорія норми в сучасній термінології *Українська термінологія і сучасність*. 2007. Вип. VII. С. 43-47.

5. Даниленко В. П. Лексико-семантические и грамматические особенности слов-терминов. *Исследования по русской терминологии* / отв. ред. В. П. Даниленко. Москва : Наука, 1971. С. 7- 67.

6. Даниленко В. П. Лингвистические требования к стандартизируемой терминологии. *Терминология и норма* / отв. ред. В. П. Даниленко. Москва : Наука, 1972. С. 5-32.

7. Реформатский А. А. Мысли о терминологии. *Современные проблемы русской терминологии* / отв. ред. В. П. Даниленко. Москва : Наука, 1986. С. 163-197.

8. Токарська А. Комунікативна стратегія законотворчої і законодавчої діяльності: навч. посібник. Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2016. 244 с.

Kucherenko Helena F. Terminology in training foreign applicants for higher legal education in Ukraine